

Міністерство освіти і науки України

Харківська національна академія міського господарства

Н.М. Влащенко

ПРОГРАМА І РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

(для студентів 5, 6 курсу напряму підготовки 0502 – „Менеджмент”
спеціальностей 7.050201, 8.050201 «Менеджмент організацій»
спеціалізації «Менеджмент готельного, курортного сервісу»
денної та заочної форм навчання)

ХАРКІВ – ХНАМГ – 2010

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційний менеджмент» (для студентів 5, 6 курсу напряму підготовки 0502 – „Менеджмент” спеціальностей 7.050201, 8.050201 «Менеджмент організацій» спеціалізації «Менеджмент готельного, курортного сервісу» денної та заочної форм навчання) / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н.М. Влащенко. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 39 с.

Укладач: к.е.н., ст. викл. Н.М. Влащенко

Затверджено на засіданні кафедри туризму і готельного господарства, протокол №4 від 27.11.2009 р.

Подано програма і робоча програма навчальної дисципліни, їх зміст за змістовними модулями й темами, вміщено плани лекцій і практичних (семінарських) занять, матеріал щодо закріплення знань (самостійна робота, індивідуальне науково-дослідне завдання, контрольні запитання), методичні рекомендації щодо оцінювання знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності «Менеджмент організацій».

Міністерство освіти і науки України
СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ ХНАМГ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

Видання офіційне

Освітньо-кваліфікаційний рівень підготовки *спеціаліст, магістр*

Напрямок *0502 Менеджмент*

Спеціальність *7.050200, 8.050200 Менеджмент організацій*

Спеціалізація *Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу*

Статус дисципліни *нормативна*

Загальна кількість кредитів/годин *2 / 72*

Форма підсумкового контролю *Залік*

Стандарт чинний з дати затвердження.

Цей стандарт не може бути повністю чи частково відтворено, тиражовано й розповсюджено без дозволу Харківської національної академії міського господарства

Харків – ХНАМГ – 2010

ЗМІСТ

I ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
1. МЕТА, ПРЕДМЕТ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ.....	8
4. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	9
5. АНОТАЦІЯ.....	9
II РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ У ГАЛУЗІ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ.....	12
2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	12
3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ ТА ТЕМАМИ.....	14
4. ПЛАН ЛЕКЦІЙ.....	18
5. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ.....	19
6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ.....	22
7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ.....	24
8. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ.....	26
9. ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА.....	29
10. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ.....	30
11. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	31
12. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	37

Програма розроблена на основі:

ГСВО МОНУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста на пряму підготовки 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій», 2001.

ГСВО МОНУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра на пряму підготовки 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 8.050201 «Менеджмент організацій», 2001.

ГСВО МОНУ Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій», 2003.

ГСВО МОНУ Освітньо-професійна програма підготовки магістра на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 8.050201 «Менеджмент організацій», 2003.

СВО ХДАМГ – Навчальний план підготовки спеціаліста на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій» (спеціалізації „*Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу*”), 2002.

СВО ХДАМГ – Навчальний план підготовки магістра на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 8.050201 «Менеджмент організацій» (спеціалізації „*Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу*”), 2002.

I. Програма навчальної дисципліни

1. Мета, предмет і місце дисципліни

1.1. **Метою** вивчення дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління інноваційними процесами.

1.2. **Предмет** вивчення дисципліни – напрями інноваційної діяльності організації.

1.3. **Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця:** вивчення даної дисципліни безпосередньо спирається на вивчення дисциплін ПП 1 «Економіка підприємства», ПП 7 «Маркетинг», ПП 8 «Логістика», ПП 9 «Контролінг», ПП 10 «Менеджмент», ПП 11 «Основи зовнішньоекономічної діяльності».

2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. „ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”(2 кредити / 72 години)

Змістовий модуль 1. Організаційно-економічні передумови нововведень
(1 кредит / 36 годин)

Тема 1. Структура та організація інноваційного процесу

1.1. Основні поняття інноваційного менеджменту: інновація, інноваційний процес

1.2. Науково-технічна й інноваційна діяльність

1.3. Класифікація й специфіка інновацій

1.4. Особливості й завдання організації інноваційного процесу

Тема 2. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

2.1. Напрямки розвитку інформаційної інфраструктури

2.2. Технологія інноваційного менеджменту

2.3. Етапи формування інформаційного забезпечення підприємства

2.4. Інформаційні технології управління інноваційними проектами

Тема 3. Інноваційна стратегія розвитку підприємства

3.1. Поняття та сутність інноваційної стратегії.

3.2. Основні види інноваційних стратегій

3.3. Чинники та умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства

Тема 4. Інноваційний проект: сутність та етапи підготовки

4.1. Сутність інноваційних проектів і їх зміст

4.2. Учасники інноваційного проекту

4.3 Класифікація інноваційних проектів

4.4 Розробка концепції інноваційного проекту

Змістовий модуль 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності (1 кредит / 36 годин)

Тема 5. Критерії оцінки економічної ефективності інновацій

5.1. Принципи вимірювання і показники ефективності інноваційної діяльності

5.2. Методи оцінки економічної ефективності інновацій

Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів та методи його зниження

6.1. Поняття ризику й невизначеності

6.2. Методи аналізу і прогнозування ризику

6.3. Методи зниження ризику

Тема 7. Основні організаційні структури на ринку інноваційних послуг

7.1. Передумови виникнення нових організаційних структур на ринку інноваційних послуг

7.2. Інкубатори бізнесу

7.3. Технопарки

7.4. Технополіси

7.5. Регіон науки і технології

Тема 8. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій

8.1. Поняття та основні проблеми науково-технічного співробітництва

8.2. Сутність та необхідність конкуренції в інноваційній діяльності

8.3. Науково-технічна кооперація. Стратегічні альянси.

Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності

9.1. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності

9.2. Види інвестицій

9.3. Джерела інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності

9.4. Державні гарантії як інструмент сприяння залученню фінансових ресурсів

3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (за рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально-виробнича, соціально-побутова)	Функції діяльності у виробничій сфері (проектувальна, організаційна, управлінська, виконавська, технічна, інші)
Здійснювати моніторинг інновацій, розраховувати ефективність проектів, виконувати економічне оцінювання нововведень	соціально-виробнича	планувальна
Розраховувати потребу в інноваційних інвестиціях, здійснювати заходи по впровадженню економічно обґрунтованих інновацій	виробнича	планувальна
Підтримувати раціоналізаторські та новаторські пропозиції працівників	соціально-виробнича	планувальна
Розробляти та здійснювати заходи з подолання опору інноваціям	виробнича	планувальна
Виходячи з критеріїв соціально-економічної ефективності та екологічної безпеки на основі наукових методів і моделей оцінювати альтернативи, обґрунтовувати і здійснювати вибір оптимальної альтернативи	соціально-виробнича	організаційна
Організовувати розроблення програми забезпечення якості продукції від проектування до експлуатації, впроваджувати наукові методи управління якістю продукції	соціально-виробнича	організаційна
Формувати банк стандартів, технічних умов, слідкувати за змінами у них	виробнича	організаційна
Організовувати порівняльно-аналітичний моніторинг споживчої якості продукції конкурентів, дослідження реакції споживачів на якість продукції	виробнича	організаційна
На основі маркетингового підходу вносити рекомендації по введенню нових чи зміні існуючих вимог до якості	соціально-виробнича	організаційна

4. Рекомендована література

Див. Робочу програму навчальної дисципліни.

5. АНОТАЦІЯ

Анотація до програми навчальної дисципліни *„Інноваційний менеджмент”*

Мета: *оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління інноваційними процесами.*

Предмет: *напрями інноваційної діяльності організації.*

Модуль 1. *Інноваційний менеджмент.*

Змістові модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Організаційно-економічні передумови нововведень.

ЗМ 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності.

Annotation of the program of educational discipline: *Innovative management”*

Purpose: *capture modern theoretical bases and practical skills of organization and management innovative processes.*

Object: *directions innovative activity of organization.*

Module 1. *Innovative management.*

Content modules (CM):

CM 1. Organizationally-economic conditions of innovations.

CM 2. Realization of innovations and efficiency of innovative activity.

Аннотация программы учебной дисциплины *„Инновационный менеджмент”*

Цель: *овладение современными теоретическими основами и практическими навыками организации и управления инновационными процессами.*

Предмет: *направления инновационной деятельности организации.*

Модуль 1. *Инновационный менеджмент.*

Содержательные модули (СМ):

СМ 1. Организационно-экономические предпосылки нововведений.

СМ 2. Реализация нововведений и эффективность инновационной деятельности.

II. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ „ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ”

ВСТУП

Метою вивчення дисципліни є оволодіння сучасними теоретичними основами та практичними навичками організації та управління інноваційними процесами.

Предмет вивчення дисципліни – напрями інноваційної діяльності організації.

Протягом тривалого часу світова економіка розвивалася переважно за рахунок екстенсивних факторів, а у виробництві домінували традиційні еволюційні процеси і явища. Екстенсивні фактори практично вичерпали себе і їхній вплив став економічно не вигідним.

Інноваційний менеджмент повинен створити необхідні умови для розширення, прискорення і підвищення ефективності створення і реалізації різних інновацій (продуктових, технологічних, соціальних і т.д.), спрямованих на розробку і впровадження конкурентоспроможної продукції на рівні міжнародних стандартів.

Дисципліна “Інноваційний менеджмент” надає студентам знання про структуру та організацію інноваційного процесу, його інформаційне та інвестиційне забезпечення; про етапи підготовки та реалізації інноваційних процесів та методи визначення їхньої ефективності.

Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця: дисципліна спирається на вивчення дисциплін ПП 1 «Економіка підприємства», ПП 7 «Маркетинг», ПП 8 «Логістика», ПП 9 «Контролінг», ПП 10 «Менеджмент», ПП 11 «Основи зовнішньоекономічної діяльності».

Робоча програма розроблена на основі:

ГСВО МОНУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста на пряму підготовки 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій», 2001.

ГСВО МОНУ Освітньо-кваліфікаційна характеристика магістра на пряму підготовки 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 8.050201 «Менеджмент організацій», 2001.

ГСВО МОНУ Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій», 2003.

ГСВО МОНУ Освітньо-професійна програма підготовки магістра на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 8.050201 «Менеджмент організацій», 2003.

СВО ХДАМГ – Навчальний план підготовки спеціаліста на пряму 0502 „*Менеджмент*” за спеціальністю 7.050201 «Менеджмент організацій» (спеціалізації „*Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу*”), 2002.

СВО ХДАМГ – Навчальний план підготовки магістра напрямку 0502 „Менеджмент” за спеціальністю 8.050201 «Менеджмент організацій» (спеціалізації „Менеджмент готельного, курортного та туристського сервісу”), 2002.

Структура робочої програми навчальної дисципліни наведена в табл. 1.

Таблиця 1 - Структура навчальної дисципліни (денне / заочне навчання)

Характеристика дисципліни: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS – 2; у тому числі: модулів – 1	Шифр і назва напрямку: 0502 „Менеджмент”	Нормативна Рік підготовки: 5 / 6. Семестр: 9 / 11.
Кількість годин: Усього – 72 години; за змістовими модулями: ЗМ 1 – 36 годин; ЗМ 2 – 36 годин.	Шифр і назва спеціальності: 7.050200, 8.050200 „Менеджмент організацій” (спеціалізації «Менеджмент готельного, курортного і туристського сервісу»)	Лекцій: кількість годин – 18 / 6. Практичні (семінарські): кількість годин – 18 / 4. Самостійна робота: кількість годин – 36 / 62, у тому числі ІНДЗ: кількість годин – 20 / 20.
Кількість тижнів викладання дисципліни: 15. Кількість годин за тиждень – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: спеціаліст, магістр	Вид контролю: залік

Таблиця 2 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями й видами навчальної роботи (за робочими навчальними планами денної форми навчання)

Спеціальність, спеціалізація, (шифр, аббревіатура)	Всього кредит/годин	Семестр	Години							Екзамен (семестр)	Залік (семестр)	
			Аудиторні	у тому числі			Самостійна робота	у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні		Контр. роб	КП/КР			РГР
7.050200, 8.050200, МО денне навчання	2 /72	9	36	18	18	-	36	-	-	-	-	9
7.050200 заочне навчання	2 /72	11	10	6	4	-	62	-	-	-	-	11

У процесі навчання студенти отримають необхідні знання під час аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів. Всі види занять розроблені відповідно до положень Болонської декларації.

1. КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СТУДЕНТІВ В ГАЛУЗІ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

„Інноваційний менеджмент” є нормативною дисципліною.

Необхідна навчальна база перед початком вивчення дисципліни: дисципліна безпосередньо спирається на знання та навички, які студенти отримують під час вивчення згідно з ПП наступних дисциплін: ПП 1 «Економіка підприємства», ПП 7 «Маркетинг», ПП 8 «Логістика», ПП 9 «Контролінг», ПП 10 «Менеджмент», ПП 11 «Основи зовнішньоекономічної діяльності».

У результаті вивчення дисципліни студенту необхідно **знати**:

- сутність понять «інновація», «інноваційна діяльність», «інноваційний процес»;
- класифікацію інновацій, інноваційних проектів, інноваційних стратегій;
- сутність та складові механізму інформаційного забезпечення підприємства;
- основні положення інноваційної стратегії;
- зміст і етапи розробки, а також моделі структуризації інноваційного проекту;
- систему показників для оцінки економічної ефективності інновацій;
- види ефектів від застосування інновацій;
- принципи оцінки інноваційних ризиків.

Вміти:

- визначати вплив інновацій на внутрішньоорганізаційні процеси підприємства;
- виявляти інноваційні ініціативи з боку покупців і виробників продукції;
- застосовувати методи генерування ідей, активізації творчого пошуку, оцінювати результативність цих методів;
- визначати конкурентоспроможність підприємства як основи росту нововведень;
- застосовувати методи оцінки ефективності інновацій;
- характеризувати різні види інноваційного ризику, використовувати методи його зниження;
- визначати джерела фінансування інноваційних проектів, доцільність використання послуг венчурних фондів.

Робоча програма навчальної дисципліни розроблена відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти МОН України на базі освітньо-професійної підготовки спеціаліста і магістра.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні дисципліни „Інноваційний менеджмент” студент має ознайомитись з програмою дисципліни, з її структурою, змістом та обсягом кожного змістового модуля, формами й методами навчання, з усіма видами й методами контролю знань і методикою оцінювання цих знань з самого початку вивчення дисципліни.

Тематичний план дисципліни „Інноваційний менеджмент” складається з одного модуля, який логічно зв’язує два змістових модулі за змістом і взаємозв’язками.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекційні, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота студента, у т.ч. виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ), контрольні заходи. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни наведена в табл. 3.

Таблиця 3 – Структура залікового кредиту навчальної дисципліни (денне/заочне навчання)

Тема	Кількість годин			
	Лекції	ПЗ (семінарські)	Самостійна робота	
			Індивідуальна робота (ІНДЗ)	Самостійне опрацювання матеріалу
Модуль 1 Інноваційний менеджмент				
Змістовий модуль 1. Організаційно-економічні передумови нововведень				
Тема 1. Структура та організація інноваційного процесу	2 / 0,5	2 / 0,3		1 / 3
Тема 2. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	2 / 0,5	2 / 0,3		1 / 4
Тема 3. Інноваційна стратегія розвитку підприємства	2 / 0,5	2 / 0,4		1 / 4
Тема 4. Інноваційний проект: сутність та етапи підготовки	2 / 0,5	2 / 1,0		2 / 4
Разом годин за ЗМ 1	8 / 2	8 / 2,0	5 / 5	5 / 15
Змістовий модуль 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності				
Тема 5. Критерії оцінки економічної ефективності інновацій	2 / 1	2 / 0,5		3 / 6
Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів та методи його зниження	2 / 1	2 / 0,5		2 / 6
Тема 7. Основні організаційні структури на ринку інноваційних послуг	2 / 1	2 / 0,3		2 / 5
Тема 8. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій	2 / 1	2 / 0,4		2 / 5
Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності	2 /	2 / 0,3		2 / 5
Разом годин за ЗМ 2	10 / 4	10 / 2,0	15 / 15	11 / 27
Всього годин	18 / 6	18 / 4	20 / 20	16 / 42

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВИМИ МОДУЛЯМИ Й ТЕМАМИ

Модуль 1 «Інноваційний менеджмент»(2 кредити / 72 години)

Змістовий модуль 1. Організаційно-економічні передумови нововведень
(1 кредит / 36 годин)

Тема 1. Структура та організація інноваційного процесу

1.1. Основні поняття інноваційного менеджменту: інновація, інноваційний процес

Вступ у дисципліну «Інноваційний менеджмент». Історія виникнення і підходи до визначення понять «інновація», «нововведення», «винахід», «інноваційний процес». Фази інноваційного процесу. Характеристика суб'єктів інноваційного процесу. Розвиток інноваційного менеджменту.

1.2. Науково-технічна й інноваційна діяльність

Складові науково-технічної діяльності (наукові дослідження й розробки, підготовка кадрів, науково-технічні послуги). Види інноваційної діяльності. Класифікація наукових організацій. Інфраструктура інноваційної діяльності. Взаємозв'язок розвитку інновацій, науки і техніки.

1.3. Класифікація й специфіка інновацій

Критерії класифікації інновацій (за технологічними параметрами, за ступенем новизни, за інноваційним потенціалом, за обсягом застосування, за ефективністю, соціальними наслідками та ін). Особливості соціальних нововведень. Етапи інноваційного процесу.

1.4. Особливості й завдання організації інноваційного процесу

Завдання організації інноваційного процесу. Характеристика етапів інноваційного процесу. Вимоги до організації інноваційного процесу. Поняття та особливості інноваційного циклу.

Тема 2. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

2.1. Напрямки розвитку інформаційної інфраструктури

Цілі та завдання інформаційного забезпечення. Розвиток національної інфраструктури і її інформаційних ресурсів. Пріоритети у напрямках інформаційного забезпечення інновацій.

2.2. Технологія інноваційного менеджменту

Поняття технології інноваційного менеджменту. Методи генерації інноваційних ідей: індивідуальної роботи, групової роботи, активізації творчого пошуку.

2.3. Етапи формування інформаційного забезпечення підприємства

Характеристика етапів формування інформаційного забезпечення підприємства. Джерела отримання інформації: фінансова звітність підприємства, податкова, управлінська звітність. Система статистичного спостереження. Аналіз статистичних показників. Міжнародне порівняння показників інноваційної діяльності.

2.4. Інформаційні технології управління інноваційними проектами

Характеристика програмних продуктів, які забезпечують управління інноваційними проектами. Етапи створення електронно-інформаційної моделі інноваційного проекту.

Тема 3. Інноваційна стратегія розвитку підприємства

3.1. Поняття та сутність інноваційної стратегії

Поняття, сутність, особливості та основні складові інноваційної стратегії підприємства. Формування і етапи реалізації інноваційної стратегії. Інноваційна політика підприємства.

3.2. Основні види інноваційних стратегій

Характеристика адапційної, оборонної, пасивної, творчої, наступальної, активної стратегій.

3.3. Чинники та умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства

Процес вибору інноваційної стратегії підприємства. Чинники, які впливають на процес вибору інноваційної стратегії. Умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства.

Тема 4. Інноваційний проект: сутність та етапи підготовки

4.1. Сутність інноваційних проектів і їх зміст

Міжнародні організації в галузі управління проектами. Сутність поняття «інноваційний проект». Основні складові інноваційного проекту. Принципи управління інноваційними проектами.

4.2. Учасники інноваційного проекту

Склад учасників інноваційного проекту та їх функції. Характеристика підтримуючих структур інноваційного проекту.

4.3 Класифікація інноваційних проектів

Критерії класифікації інноваційних проектів: за періодом реалізації проекту, характером цілей, видом потреб, що задовольняються, типом інновацій і рівнем прийнятих рішень та інші.

4.4 Розробка концепції інноваційного проекту

Зміст і етапи розробки концепції інноваційного проекту. Моделі структуризації інноваційного проекту. Система планів інноваційного проекту. Організація контролю і регулювання програми.

Змістовий модуль 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності (1 кредит / 36 годин)

Тема 5. Критерії оцінки економічної ефективності інновацій

5.1. Принципи вимірювання і показники ефективності інноваційної діяльності

Критерії оцінки результатів інновацій. Види ефекту від інновацій. Система показників для економічної оцінки інновацій. Класифікація показників економічної ефективності інноваційної діяльності.

5.2. Методи оцінки економічної ефективності інновацій

Формальні і неформальні методи оцінки ефективності інновацій. Розрахунок чистої теперішньої вартості, внутрішньої норми рентабельності, коефіцієнту вигід / витрат, індексу прибутковості, модифікованої внутрішньої норми рентабельності, терміну окупності інноваційного проекту. Завдання підвищення ефективності нововведень.

Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів та методи його зниження

6.1. Поняття ризику й невизначеності

Підходи до визначення інноваційного ризику й невизначеності. Завдання аналізу ризику інноваційних проектів. Чинники, які впливають на ступінь ризику. Якісний та кількісний аналіз ризиків інноваційних проектів. Класифікація інноваційних ризиків.

6.2. Методи аналізу і прогнозування ризику

Методи аналізу і прогнозування ризику інноваційних проектів: коригування норми дисконту, достовірних еквівалентів, аналізу точки беззбитковості, чутливості критеріїв ефективності, метод сценаріїв, аналіз вірогідності розподілів потоків платежів, дерево рішень, імітаційне моделювання. Переваги та недоліки методів аналізу і прогнозування ризику інноваційних проектів.

6.3. Методи зниження ризику

Основні принципи теорії керування ризиками. Характеристика методів зниження ризику: диверсифікація, страхування, хеджування.

Тема 7. Основні організаційні структури на ринку інноваційних послуг

7.1. Передумови виникнення нових організаційних структур на ринку інноваційних послуг

Особливості здійснення інноваційної діяльності у 60х – 70х роках ХХ століття. Концепція «інкубаторного синдрому», «створення внутрішніх підрозділів». Переваги та недоліки концепції. Розвиток інноваційної діяльності у 80-х роках ХХ століття. Характеристика концепції «стратегічних альянсів». Умови здійснення інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки.

7.2. Інкубатори бізнесу

Поняття «інкубатору бізнесу» і його функції. Потреби вітчизняних малих підприємств в забезпеченні здійснення інноваційної діяльності. Критерії відбору малих організацій для розміщення в інкубаторі бізнесу. Відмінні особливості інкубаторів бізнесу.

7.3. Технопарки

Поняття «технопарку» і його основні завдання. Класифікація технопарків. Внутрішня структура технопарку.

7.4. Технополіси

Поняття «технополісу». Історія і основні причини створення технополісів. Види технополісів і їх характеристика.

7.5. Регіон науки і технології

Поняття і характеристика регіону науки і технології. Основні складові регіону науки і технології. Інфраструктура, що підтримує наукову і виробничу діяльність.

Тема 8. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій

8.1. Поняття та основні проблеми науково-технічного співробітництва

Поняття науково-технічного співробітництва. Фактори, що обумовлюють роль малих інноваційних підприємств у галузі нововведень. Спеціалізація малих підприємств за характером інноваційної продукції. Проблеми науково-технічного співробітництва.

8.2. Сутність та необхідність конкуренції в інноваційній діяльності

Особливості конкуренції в інноваційній сфері. Фактори конкурентоспроможності інноваційного підприємства. Форми конкуренції в інноваційній сфері. Формування ринку інновацій.

8.3. Науково-технічна кооперація. Стратегічні альянси.

Сутність науково-технічної кооперації. Переваги і недоліки великих підприємств, які здійснюють інноваційну діяльність. Характеристика фінансово-промислових груп, консорціумів, глобальних корпорацій, альянсів, мережевих союзів, неофіційних або договірних спілок, спілок на основі пайових інвестицій.

Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності

9.1. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності

Поняття ресурсного забезпечення інноваційної діяльності. Роль інвестицій в забезпеченні інноваційної діяльності. Принципи організації фінансування і його основні завдання. Етапи розробки стратегії інвестування інноваційних проектів.

9.2. Види інвестицій

Прямі і супутні інвестиції в забезпеченні фінансування інноваційних проектів. Інвестиції в науково-дослідні роботи.

9.3. Джерела інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності

Класифікація джерел інвестування інноваційної діяльності. Деталізація джерел інвестування інноваційної діяльності. Форми фінансування. Забезпечення самофінансування інноваційної діяльності.

9.4. Державні гарантії як інструмент сприяння залученню фінансових ресурсів

Державне регулювання інноваційної діяльності в Україні. Характеристика процедури отримання державних гарантій, їх переваги і недоліки. Склад державних установ, які надають гарантії.

4. ПЛАН ЛЕКЦІЙ

Модуль 1 Інноваційний менеджмент

Змістовий модуль 1. Організаційно-економічні передумови нововведень

Тема 1. Структура та організація інноваційного процесу

1.1. Основні поняття інноваційного менеджменту: інновація, інноваційний процес

1.2. Науково-технічна й інноваційна діяльність

1.3. Класифікація й специфіка інновацій

1.4. Особливості й завдання організації інноваційного процесу

Література: основна [1 – 4, 6]; додаткова [2 – 6, 10].

Тема 2. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності

2.1. Напрямки розвитку інформаційної інфраструктури

2.2. Технологія інноваційного менеджменту

2.3. Етапи формування інформаційного забезпечення підприємства

2.4. Інформаційні технології управління інноваційними проектами

Література: основна [1 – 7]; додаткова [1, 2, 4 – 6].

Тема 3. Інноваційна стратегія розвитку підприємства

3.1. Поняття та сутність інноваційної стратегії.

3.2. Основні види інноваційних стратегій

3.3. Чинники та умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства

Література: основна [2 – 7, 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].

Тема 4. Інноваційний проект: сутність та етапи підготовки

4.1. Сутність інноваційних проектів і їх зміст

4.2. Учасники інноваційного проекту

4.3 Класифікація інноваційних проектів

4.4 Розробка концепції інноваційного проекту

Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 6].

Змістовий модуль 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності

Тема 5. Критерії оцінки економічної ефективності інновацій

5.1. Принципи вимірювання і показники ефективності інноваційної діяльності

5.2. Методи оцінки економічної ефективності інновацій

Література: основна [1 – 9] ; додаткова [2 – 6, 9, 10].

Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів та методи його зниження

6.1. Поняття ризику й невизначеності

6.2. *Методи аналізу і прогнозування ризику*

6.3. *Методи зниження ризику*

Література: основна [1 – 3, 6 – 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].

Тема 7. Основні організаційні структури на ринку інноваційних послуг

7.1. *Передумови виникнення нових організаційних структур на ринку інноваційних послуг*

7.2. *Інкубатори бізнесу*

7.3. *Технопарки*

7.4. *Технополіси*

7.5. *Регіон науки і технології*

Література: основна [3 – 9]; додаткова [2 – 6].

Тема 8. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій

8.1. *Поняття та основні проблеми науково-технічного співробітництва*

8.2. *Сутність та необхідність конкуренції в інноваційній діяльності*

8.3. *Науково-технічна кооперація. Стратегічні альянси.*

Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 8, 10].

Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності

9.1. *Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності*

9.2. *Види інвестицій*

9.3. *Джерела інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності*

9.4. *Державні гарантії як інструмент сприяння залученню фінансових ресурсів*

Література: нормативна [1 – 7], основна [1 – 9]; додаткова [1 – 8].

5. ПЛАН ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

Теми практичних (семінарських) занять

Практичне (семінарське) заняття – форма навчального заняття, спрямована на закріплення студентами теоретичних знань, отриманих на лекціях, під час самостійного вивчення матеріалу дисципліни та при виконанні індивідуально – наукової роботи (індивідуального навчально-дослідного завдання).

Практичне заняття – форма навчального заняття, спрямованого на формування вмінь та навичок виконання певних видів роботи, а саме проведення аналізу й подання обґрунтованих висновків щодо інноваційних процесів, без яких неможливий сталий розвиток підприємства в умовах ринкової економіки.

За кожною темою викладач проводить семінарське заняття (табл.4), на якому організує обговорення зі студентами питань з тем, визначених робочою навчальною програмою, формує у студентів вміння і навички практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни шляхом індивідуального виконання відповідно сформованих завдань.

**Таблиця 4 – План проведення практичних (семінарських) занять
(денне/заочне навчання)**

Назва теми	Перелік практичної роботи (опрацьованих питань)	Кількість годин	Література
Модуль 1 Інвестиційний менеджмент			
ЗМ 1. Організаційно-економічні передумови нововведень			
1	2	3	4
Тема 1. Структура та організація інноваційного процесу	1.1. Основні поняття інноваційного менеджменту: інновація, інноваційний процес 1.2. Науково-технічна й інноваційна діяльність 1.3. Класифікація й специфіка інновацій 1.4. Особливості й завдання організації інноваційного процесу	2 / 0,3	Література: основна [1 – 4, 6]; додаткова [2 – 6, 10].
Тема 2. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	2.1. Напрямки розвитку інформаційної інфраструктури 2.2. Технологія інноваційного менеджменту 2.3. Етапи формування інформаційного забезпечення підприємства 2.4. Інформаційні технології управління інноваційними проектами	2 / 0,3	Література: основна [1 – 7] додаткова [1, 2, 4 – 6].
Тема 3. Інноваційна стратегія розвитку підприємства	3.1. Поняття та сутність інноваційної стратегії. 3.2. Основні види інноваційних стратегій 3.3. Чинники та умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства	2 / 0,4	Література: основна [2 – 7, 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].
Тема 4. Інноваційний проект: сутність та етапи підготовки	4.1. Сутність інноваційних проектів і їх зміст 4.2. Учасники інноваційного проекту 4.3 Класифікація інноваційних проектів 4.4 Розробка концепції інноваційного проекту	2 / 1,0	Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 6].
Всього за ЗМ 1:		8 / 2	

1	2	3
ЗМ 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності		
Тема 5. Критерії оцінки економічної ефективності інновацій	5.1. Принципи вимірювання і показники ефективності інноваційної діяльності 5.2. Методи оцінки економічної ефективності інновацій	2 / 0,5 Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].
Тема 6. Управління ризиками інноваційних проєктів та методи його зниження	6.1. Поняття ризику й невизначеності 6.2. Методи аналізу і прогнозування ризику 6.3. Методи зниження ризику	2 / 0,5 Література: основна [1 – 3, 6 – 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].
Тема 7. Основні організаційні структури на ринку інноваційних послуг	7.1. Передумови виникнення нових організаційних структур на ринку інноваційних послуг 7.2. Інкубатори бізнесу 7.3. Технопарки 7.4. Технополіси 7.5. Регіон науки і технології	2 / 0,3 Література: основна [3 – 9]; додаткова [2 – 6].
Тема 8. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій	8.1. Поняття та основні проблеми науково-технічного співробітництва 8.2. Сутність та необхідність конкуренції в інноваційній діяльності 8.3. Науково-технічна кооперація. Стратегічні альянси.	2 / 0,4 Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 8, 10].
Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності	9.1. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності 9.2. Види інвестицій 9.3. Джерела інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності 9.4. Державні гарантії як інструмент сприяння залученню фінансових ресурсів	2 / 0,3 Література: нормативна [1 – 7], основна [1 – 9]; додаткова [1, 2–8].
Всього за ЗМ 2:	10 / 2	
Всього за модулем 1:	18 / 4	

Завдання містить проведення попереднього контролювання знань умінь та навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язання контрольних завдань, тестовий контроль, перевірку та оцінювання знань.

Підсумкові оцінки за кожне заняття вносяться у відповідний журнал. Оцінки, отримані студентом під час семінарських занять, враховують при виставленні поточної оцінки за змістовими модулями з навчальної дисципліни „Інноваційний менеджмент”.

Проведення практичного заняття базується на попередньо підготовленому матеріалі – тестах для виявлення ступеня оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями, пакети завдань різного ступеня складності для розв'язання їх студентами на занятті.

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Інноваційний менеджмент». ІНДЗ дозволяє студентам опанувати необхідними практичними навичками при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

Метою виконання ІНДЗ є закріплення і поглиблення теоретичного матеріалу і практичних навичок з питань нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні, особливостей здійснення державної інноваційної політики, а також міжнародного науково-технічного співробітництва інноваційних організацій нашої країни.

При виконанні ІНДЗ студент повинен продемонструвати вміння у сфері науково-дослідної діяльності, вміння аналізувати нормативно-правові акти, що регламентують інноваційну діяльність підприємств в Україні, вміння творчого й оригінального вирішення актуальних завдань.

ІНДЗ студенти виконують самостійно протягом вивчення дисципліни «Інноваційний менеджмент» з проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу.

ІНДЗ припускає зміст наступних елементів наукового дослідження:

- практична значущість;
- комплексний і системний підходи до вирішення поставленого завдання;
- використання сучасних теоретичних методологій та наукові розробки досліджень за даною темою;
- застосування творчого підходу й відбиття власного бачення вирішення поставленого завдання.

Практична значущість полягає в обґрунтуванні реальності її результатів для потреб практики. Під реальністю розуміється робота, що за своїм змістом відповідає існуючим проблемам, результати якої можуть бути використані різними підприємствами, які здійснюють інноваційну діяльність, для вирішення існуючих проблем.

Комплексний і системний підходи використовується для розкриття теми й полягає у тому, що предмет дослідження підлягає багатобічному вивченню: теоретичні положення, практичні рішення й наробітки, аналіз, шляхи поліпшення й умови реалізації. При цьому необхідно дотримувати взаємозв'язку, послідовності й логічності викладу.

Використання сучасних теоретичні методології і наукові розробки досліджень за даною темою необхідно для проведення аналізу й обґрунтування

засобів поліпшення ряду аспектів предмета й об'єкта дослідження. Для цього треба використати сучасні вітчизняні й закордонні результати досліджень.

Під час вивчення дисципліни «Інноваційний менеджмент» студенти виконують одне ІНДЗ.

ІНДЗ повинно містити наступні розділи:

1. **Титульний аркуш** містить:

- назва вищого навчального закладу;
- назва кафедри;
- назва навчальної дисципліни;
- номер академічної групи;
- номер варіанта;
- дату подачі ІНДЗ викладачеві на перевірку – день, місяць, рік;
- інформацію про реєстрації роботи лаборантом кафедри (ауд. 706 н.) у журналі для реєстрації письмових робіт студентів, що підлягають обов'язковій здачі викладачам.

2. **Зміст.** Відбиває назву розділів (параграфів і т.п.) письмової роботи, які розкривають зміст ІНДЗ. Всі сторінки нумеруються (праворуч угорі). Винятком є титульний аркуш, тому нумерацію починають із цифри «2».

3. **Вступ.** Розкриває сутність, стан наукового завдання і її значення роботи. Тут же вказуються мету й завдання дослідження.

4. **Основна частина.** Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам ІНДЗ.

5. **Висновки.** У висновках указують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.

6. **Список літератури.** Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення виконують в такому порядку:

- нормативно-правові акти (Конституція, Закони, ГОСТ, ДСТУ й т.д.);
- використана література (у т.ч. періодична);
- література іноземними мовами;
- Інтернет джерела з обов'язковою вказівкою, яка інформація утримується на цьому сайті (порталі). Не допускається вказівка пошукових сайтів.

7. **Додаток.** До додатків можуть входити різноманітні таблиці, ілюстрації, схеми, діаграми та ін. У разі їх наявності оформлення відбувається наступним чином: після списку літератури оформляють окрему сторінку з написом у центрі: „ДОДАТКИ”, номер якої є останнім, котрий ставиться до обсягу ІНДЗ. Нумерацію додатків виконують шляхом використання заголовних букв алфавіту (А, Б, В,...), які розміщують праворуч у верхньої частині аркуша.

8. **Вимоги до оформлення.** Обсяг роботи 20 друкованих сторінок шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: 20мм з усіх сторін. Або ІНДЗ оформляється згідно з «Методичними вказівкам щодо вимогах до оформлення рефератів, РГЗ, курсових, ІНДЗ, дипломних, магістерських робіт», розроблених і затверджених кафедрою.

Теми для написання ІНДЗ

Тему ІНДЗ студент виконує згідно з варіантом за останньою цифрою залікової книжки. Відповідно до варіанту студент повинен дослідити питання державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, проаналізувати проблеми і перспективи її розвитку у світлі євроінтеграційних процесів, що відбуваються, а також вивчити закордонний досвід державного регулювання інноваційної діяльності з метою розробки пропозицій із вдосконалення вітчизняного нормативно-правового забезпечення інноваційних процесів.

Варіанти для написання ІНДЗ

1. Обмеженість ринкових механізмів у галузі одержання і впровадження науково-технічних результатів
2. Основні функції державних органів у інноваційній сфері
3. Збереження й удосконалення науково-технічного й інноваційного потенціалу країни
4. Державні пріоритети в сфері науки та технологій
5. Засоби державного регулювання інноваційної діяльності
6. Основи формування національної моделі регулювання інноваційної діяльності
7. Взаємодія державних, приватних і суспільних структур
8. Науково-технічна експертиза
9. Роль держави в міжнародному науково-технічному співробітництві
10. Іноземний досвід державного регулювання інноваційної діяльності

7. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Основним є робота студентів з вітчизняною та закордонною літературою, нормативними актами у сфері інноваційної діяльності. Самостійна робота є інструментом опанування навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Основними видами самостійної роботи є:

- обов'язкове вивчення або закріплення матеріалу, отриманого під час лекцій;
  - опрацювання та вивчення інформації з літератури, рекомендованої до вивчення;
  - підготовка до практичних (семінарських) занять, дискусій, роботи, в групах, опитування, тестування;
  - контрольна перевірка кожним студентом якості особистих знань за запитаннями для самостійного поглибленого вивчення та самоконтролю;
  - робота над індивідуальним навчально-дослідним завданням.
- Перелік питань для самостійного опрацювання наведено в табл. 5.

Таблиця 5 – Перелік питань для самостійного опрацювання

Назва теми	Питання для самостійного опрацювання (за ЗМ та темами)	Кількість годин	Рекомендована література
Модуль 1 Інноваційний менеджмент			
ЗМ 1. Організаційно-економічні передумови нововведень			
1	2	3	4
Тема 1. Структура та організація інноваційного процесу	1.1. Основні поняття інноваційного менеджменту: інновація, інноваційний процес 1.2. Науково-технічна й інноваційна діяльність 1.3. Класифікація й специфіка інновацій 1.4. Особливості й завдання організації інноваційного процесу	1 / 3	Література: основна [1 – 4, 6]; додаткова [2 – 6, 10].
Тема 2. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності	2.1. Напрямки розвитку інформаційної інфраструктури 2.2. Технологія інноваційного менеджменту 2.3. Етапи формування інформаційного забезпечення підприємства 2.4. Інформаційні технології управління інноваційними проектами	1 / 4	Література: основна [1 – 7] додаткова [1, 2, 4 – 6].
Тема 3. Інноваційна стратегія розвитку підприємства	3.1. Поняття та сутність інноваційної стратегії. 3.2. Основні види інноваційних стратегій 3.3. Чинники та умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства	1 / 4	Література: основна [2 – 7, 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].
Тема 4. Інноваційний проект: сутність та етапи підготовки	4.1. Сутність інноваційних проектів і їх зміст 4.2. Учасники інноваційного проекту 4.3 Класифікація інноваційних проектів 4.4 Розробка концепції інноваційного проекту	2 / 4	Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 6].
Всього за ЗМ 1:		5 / 15	
ЗМ 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності			
Тема 5. Критерії оцінки економічної ефективності інновацій	5.1. Принципи вимірювання і показники ефективності інноваційної діяльності 5.2. Методи оцінки економічної ефективності інновацій	3 / 6	Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].
Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів та методи його зниження	6.1. Поняття ризику й невизначеності 6.2. Методи аналізу і прогнозування ризику 6.3. Методи зниження ризику	2 / 6	Література: основна [1 – 3, 6 – 9]; додаткова [2 – 6, 9, 10].

1	2	3	4
Тема 7. Основні організаційні структури на ринку інноваційних послуг	7.1. Передумови виникнення нових організаційних структур на ринку інноваційних послуг 7.2. Інкубатори бізнесу 7.3. Технопарки 7.4. Технополіси 7.5. Регіон науки і технології	2 / 5	Література: основна [3 – 9]; додаткова [2 – 6].
Тема 8. Науково-технічне співробітництво: конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій	8.1. Поняття та основні проблеми науково-технічного співробітництва 8.2. Сутність та необхідність конкуренції в інноваційній діяльності 8.3. Науково-технічна кооперація. Стратегічні альянси.	2 / 5	Література: основна [1 – 9]; додаткова [2 – 8, 10].
Тема 9. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності	9.1. Ресурсне забезпечення інноваційної діяльності 9.2. Види інвестицій 9.3. Джерела інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності 9.4. Державні гарантії як інструмент сприяння залученню фінансових ресурсів	2 / 5	Література: нормативна [1 – 7], основна [1 – 9]; додаткова [1, 2– 8].
Всього за ЗМ 1:		11 / 27	
Всього за модулем 1		16 / 42	

8. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОДІАГНОСТИКИ

Модуль 1 Інноваційний менеджмент

ЗМ 1. Організаційно-економічні передумови нововведень

1. Дайте визначення інновації.
2. На які групи діляться суб'єкти інноваційного процесу?
3. Дайте визначення наукової праці.
4. Чим відрізняються цикл інноваційного процесу й життєвого циклу товару?
5. Що розуміють під науковими дослідженнями й розробками?
6. Які Вам відомі етапи інноваційного процесу?
7. Чим відрізняються продуктові інновації від процесних?
8. Які напрямки класифікації інновацій в значній мірі відображають новизну й інноваційні зміни?
9. Результатом якої діяльності є інновація?
10. У чому полягає різниця понять «інновації» й «інвестиції»?

11. Дайте власне визначення поняття «інформація» та обґрунтуйте його.
12. Назвіть основні напрями розвитку інформаційної інфраструктури.
13. Розкрийте сутність технології інноваційного менеджменту.
14. Охарактеризуйте індивідуальні методи генерування ідей, наведіть приклади їх результативності.
15. Охарактеризуйте групові методи генерування ідей наведіть приклади їх результативності.
16. Охарактеризуйте методи активізації творчого пошуку, наведіть приклади їх результативності.
17. Розкрийте сутність та складові механізму інформаційного забезпечення підприємства.
18. Який існує взаємозв'язок між доступністю різних джерел інформації та ступенем компетентності її користувачів? Обґрунтуйте свою відповідь.
19. Назвіть основних користувачів фінансової звітності з фінансовим інтересом та без фінансового інтересу. Визначить коло інформаційних потреб кожного з них.
20. Що таке інноваційна стратегія, в чому її відмінність від інших стратегій?
21. Які існують види інноваційних стратегій?
22. Що таке адаптаційна стратегія та в яких напрямках вона діє?
23. Що таке стратегія інноваційної імітації та в чому її сенс?
24. На що орієнтована стратегія вичікування та які її переваги?
25. У чому полягає стратегія злиття та поглинання?
26. Які чинники впливають на ефективність інноваційної стратегії розвитку підприємства?
27. В чому відображуються основні положення інноваційної стратегії?
28. Розкрийте сутність інноваційних проектів і їх зміст.
29. Охарактеризуйте відомі Вам організації в галузі управління проектами.
30. Назвіть учасників інноваційного проекту. Накресліть схему, яка б відображала існуючі між ними зв'язки.
31. У чому полягає класифікація інноваційних проектів?
32. Охарактеризуйте типи проектів, які найчастіше реалізуються з ініціативи комерційних організацій.
33. Які етапи охоплює інноваційний проект, розглянутий як процес, що відбувається в часі?
34. що представляє собою концепція інноваційного проекту?
35. Охарактеризуйте зміст і етапи розробки концепції інноваційного проекту.
36. Охарактеризуйте структуру проекту.
37. Які моделі структуризації проекту Ви знаєте?

ЗМ 2. Реалізація нововведень і ефективність інноваційної діяльності

38. Які чинники впливають на зміну вартості грошей у часі?
39. У чому сутність процесу дисконтування? В яких випадках застосовують дисконтування?
40. Наведіть основні види ефектів від застосування інновацій.
41. У чому полягає сутність метода приведених витрат?
42. Наведіть систему показників для оцінки економічної ефективності інновацій.
43. Що покладено в основу застосування інтегрального ефекту?
44. Розкрийте сутність поняття «інноваційний ризик».
45. У чому полягає різниця між поняттями «невизначеність» і «ризик» в інноваційному менеджменті?
46. Наведіть класифікаційні ознаки інноваційного ризику.
47. Які завдання поставлено перед аналізом інноваційного ризику?
48. Наведіть методи аналізу й прогнозування інноваційних ризиків і невизначеності.
49. У чому полягає сутність аналізу чутливості ризику?
50. Розкрийте зміст аналізу сценаріїв інноваційного ризику.
51. Розкрийте сутність хеджирування як методу зниження ризику.
52. Розкрийте сутність страхування як методу зниження ризику.
53. Який принцип покладено в основу оцінки інноваційних ризиків?
54. Що зумовило виникнення нових організаційних структур на ринку інноваційних послуг?
55. що являє собою інкубатор бізнесу?
56. Які критерії відбору для розміщення для розміщення малих підприємств в інкубаторі бізнесу Ви знаєте?
57. Які національні розбіжності існують між інкубаторами бізнесу?
58. Що таке технопаркові структури, в чому їх відмінність від інкубаторів бізнесу?
59. Розкрийте поняття технополісу. Які підприємства можуть входити до складу технополісу?
60. Що таке регіон науки і технології, яким чином він функціонує?
61. Що таке науково-технічне співробітництво?
62. У чому полягає завдання конкуренції в інноваційній діяльності? Що таке конкуренція в інноваціях?

63. Що таке науково-технічна кооперація? Розкрийте смисл стратегічних альянсів.
64. В чому полягають переваги фінансово-промислових груп з точки зору розвитку інновацій?
65. Які різновиди об'єднань для розвитку інноваційної діяльності Вам відомі?
66. Що таке мережеві союзи і в чому їх переваги?
67. Яким чином працюють спілки на основі пайових інвестицій? У чому їх відмінність від інших об'єднань підприємств?
68. Що слід розуміти під системою інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності?
69. Перелічіть етапи розробки стратегії інвестування інноваційних проектів.
70. Охарактеризуйте існуючі види інвестицій.
71. Визначте основні джерела фінансування, їх класифікаційні ознаки й характеристики.
72. Розкрийте сутність кредитування і лізингу, а також їх роль у фінансуванні інноваційної діяльності.
73. За яких умов фірмі інноватору доцільно скористатися послугами венчурних фондів?
74. Назвіть переваги державних гарантій перед іншими формами субсидування підприємств.

9. ІНДИВІДУАЛЬНО-КОНСУЛЬТАТИВНА РОБОТА

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі: індивідуальних занять, перевірки виконаних індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань що винесених на поточний контроль тощо.

Формами організації індивідуально-консультативної роботи є:

1. За засвоєнням теоретичного матеріалу:
  - консультації індивідуальні (запитання-відповідь);
  - консультації групові (розгляд типових прикладів - ситуацій).
2. За засвоєнням практичного матеріалу:
  - консультації індивідуальні та групові.
3. Для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу:
  - індивідуальний захист виконаних робіт;
  - підготовка реферату для виступу на (науковому) семінарі;
  - підготовка реферату для виступу на науковій конференції.

10. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни „Інноваційний менеджмент” з метою активізації навчально–пізнавальної діяльності студентів передбачено застосування активних та інтерактивних методів навчання та міні-лекцій, семінарів в активній формі, кейс-методу (табл. 6).

Таблиця 6 – Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання

Методики активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемні лекції (ПЛ) спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розміркування, яке відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.	ПЛ з питань: 1. «Розвиток національної інфраструктури і її інформаційних ресурсів» (за темою 1). 2. „Умови ефективності інноваційної стратегії розвитку підприємства”(за темою 3). 3. „Завдання підвищення ефективності нововведень”(за темою 5).
Міні-лекції (МЛ) характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень.	МЛ з питань: 1. „Якісний та кількісний аналіз ризиків інноваційних проектів” (за темою 6). 2. „Форми конкуренції в інноваційній сфері” (за темою 8).
Кейс-метод (КМ) (метод аналізу конкретних ситуацій) дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій.	КМ з питань: 1. „Принципи організації фінансування і його основні завдання” (за темою 9). 2. „Етапи розробки стратегії інвестування інноваційних проектів” (за темою 9).

Основні відмінності активних та інтерактивних методів навчання від традиційних визначаються не тільки методикою і технікою викладання, але й високою ефективністю навчального процесу, який виявляється в:

- високій мотивації студентів;
- закріпленні теоретичних знань на практиці;
- підвищенні самосвідомості студентів;
- виробленні здатності ухвалювати самостійні рішення;
- виробленні здатності до колективних рішень;
- виробленні здатності до соціальної інтеграції;
- придбанні навичок вирішення конфліктів;
- розвитку здібностей до компромісів.

Разом з проблемними лекціями, міні-лекціями та кейс-методом використовують **роботу у малих групах**, яка дає змогу структурувати лекційні або практичні (семінарські) заняття за формою та змістом, створює можливість для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Після висвітлення проблеми (при використанні проблемної лекції) або стислого викладання матеріалу (при використанні міні-лекцій) студентам пропонується об'єднуватися у групі по 5 – 6 чоловік й презентувати наприкінці заняття своє бачення та сприйняття матеріалу.

Презентація – виступ перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, для демонстрацій нових товарів і послуг. При проведенні презентації також відбувається обмін досвідом, який студенти набули при роботі в певній малій групі.

Семінари – дискусії передбачають обмін думками й поглядами учасників щодо даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки і висловлювати їх, навчають адекватно оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Ділові та рольові ігри – форма активізації студентів, за якої вони задіяні в процесі відтворювання певної виробничої ситуації в ролі безпосередніх учасників подій.

11. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання знань, вмінь та навичок студентів враховує види занять, які згідно з програмою дисципліни „Інноваційний менеджмент” передбачають лекційні, практичні (семінарські) заняття, а також самостійну роботу та виконання індивідуальних завдань.

Контрольні заходи для студентів денного навчання включають поточний і підсумковий контроль.

Перевірка і оцінювання знань студентів проводиться в таких формах:

- оцінювання знань студента під час практичних (семінарських) занять;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (у вигляді ІНДЗ);

- проведення проміжного контролю (опитування або письмові завдання);
- проведення контролю знань за змістовними модулями;
- проведення підсумкового (письмового) іспиту.

Загальна оцінка за змістовий модуль складається з поточних оцінок, яку студент отримує під час практичних (семінарських) занять та оцінок за змістові модулі.

Загальна (модульна) оцінка з дисципліни визначається як середнє арифметичне оцінок за змістовні модулі, оцінки за виконання індивідуального завдання та оцінки за результатами підсумкового іспиту.

Оцінювання знань студента здійснюється під час практичних (семінарських) занять та виконання індивідуальних завдань і проводиться за 4 - бальною шкалою за такими критеріями:

1. розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблеми, що розглядається;
2. ступінь засвоєння матеріалу навчальної дисципліни;
3. ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
4. уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, що винесені на розгляд в аудиторії;
5. логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та роботи висновки.

Оцінювання знань студента проводиться за 4 - бальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно):

1. Для одержання оцінки 5 (відмінно) студент повинен:
  - укластися у встановлений термін підготовки відповіді;
  - викладати теоретичний матеріал чітко, коротко, пов'язано й обґрунтовано;
  - вміти оперативно розібратися в запропонованій ситуації, грамотно оцінити її і обґрунтувати ухвалені рішення;
  - впевнено відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії й без зауважень з їх боку.
2. Для одержання оцінки 4 (добре) студент повинен:
  - укластися у встановлений термін підготовки відповіді;

- викладати теоретичний матеріал обґрунтовано й складно;
- не утруднятися у виборі рішення при аналізі запропонованої ситуації;
- вміти обґрунтувати ухвалене рішення;
- добре відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії.

3. Для одержання оцінки 3 (задовільно) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- розібратися в запропонованій ситуації й розробити пропозиції по її рішенню;
- позитивно відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії;
- допускаються недостатньо впевнені й чіткі відповіді, але вони повинні бути правильні.

4. Оцінку 2 (незадовільно) одержують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Знання матеріалу оцінюється за 4 - бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 7).

Таблиця 7 – Шкала перерахунку оцінок результатів контролю знань студентів

Оцінка за національною шкалою	Визначення назви за шкалою ECTS	ECTS оцінка	% набраних балів
1	2	3	4
ВІДМІННО	Відмінно – відмінне виконання лише з незначними помилками	A	більше 90 – 100
ДОБРЕ	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	B	більше 80 – 90 включно
	Добре – у загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	C	більше 70 – 80 включно
ЗАДОВІЛЬНО	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	D	більше 60 – 70 включно
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	E	більше 50 – 60 включно
НЕЗАДОВІЛЬНО	Незадовільно* – потрібно попрацювати перед тим, як перездати тест	FX	більше 26 – 50 включно
	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням змістового модуля	F	від 0 – 25 включно

Порядок здійснення поточного оцінювання знань студентів - поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних (семінарських) занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Об'єктами поточного контролю є:

- активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни, відвідування занять;
- виконання індивідуальне навчально-дослідного завдання;
- виконання проміжного контролю;
- виконання модульного контрольного завдання.

Знання оцінюється за 4 - бальною системою і згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 7). При оцінюванні практичних завдань увага приділяється також їх якості й самостійності, своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком навчального процесу). Якщо якась вимога не буде виконана, то оцінка знижується.

Проміжний модульний контроль і проведення контролю за змістовними модулями (ЗМ) - проміжний модульний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом матеріалу лекційного модуля та вміння застосувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді усного або письмового контролю. Проміжний модульний контроль проводиться двічі по закінченню кожного з змістовних модулів.

Контроль здійснюється і оцінюється за двома складовими: лекційна (теоретична) і практична частини. Контроль за ЗМ проводиться у письмовій формі після того як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконано практичні (семінарські) завдання в межах кожного з двох ЗМ (рис.1).

Знання оцінюється за 4 - бальною системою та згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 7).

Оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ) - ІНДЗ оцінюється за такими критеріями:

- самостійність виконання;
- логічність і послідовність викладення матеріалу;
- повнота розкриття теми (проблемної ситуації або практичного завдання);
- обґрунтованість висновків;
- використання статистичної інформації та довідкової літератури;
- можлива наявність конкретних пропозицій;
- якість оформлення.

**Завдання для проведення модульного контролю за ЗМ 1 з дисципліни
„Інноваційний менеджмент”**

Варіант № 0

I. Тестове завдання.

1. Проміжок часу між виникненням новинки й впровадженням її в нововведення це:

1. інноваційний цикл;
2. інноваційна стадія;
3. інноваційний процес;
4. жодної вірної відповіді.

2. Метод розумової атаки запропонував:

1. П. Друкер;
2. Р.Я. Буш;
3. А. Обсорн;
4. Дж. У. Хефеле.

3. До ядра технологічного укладу відносять такі види діяльності:

1. сільське господарство;
2. електронна промисловість;
3. видобувна промисловість;
4. суднобудування.

.....

II Розрахункове завдання. Інвестор вирішує, реалізацію якого інноваційного проекту підтримати: проект А чи проект Б. Охарактеризуйте проекти за показником очікуваного інтегрального ефекту і ризику їх реалізації. Можлива величина прибутку й імовірність одержання наведена в таблиці.

Вихідні дані для проектів

Проект А		Проект Б	
прибуток	імовірність	прибуток	імовірність
3000	0,3	5000	0,3
5000	0,5	5500	0,6
10000	0,2	6500	0,1

Рис. 1. – Зразок письмового завдання до ЗМ 1

Проведення підсумкового заліку

Умовою допуску до підсумкового заліку є позитивні оцінки з поточного контролю знань за змістовими модулями та індивідуальної навчально-дослідного завдання для студентів денного навчання (для студентів заочного навчання з обов'язковим захистом цієї роботи) з оцінкою „відмінно”, „добре” або „задовільно”).

Підсумковий залік здійснюється в письмовій формі за білетами, які містять 30 тестових питань і розрахункове завдання, що дають можливість здійснити оцінювання знань студента з усієї дисципліни „Інноваційний менеджмент” (рис. 2).

Харківська національна академія міського господарства

(назва вищого навчального закладу)

Спеціальність МГКТС Семестр 9

Навчальна дисципліна Інноваційний менеджмент

ВАРІАНТ № 0

I. Тестове завдання.

1. У якості результатів інноваційного проекту можуть виступати:

1. тільки абсолютні показники тривалості витрат і вигод;
2. як абсолютні, так і відносні показники ефективності використання ресурсів;
3. не тільки абсолютні й відносні, а й динамічні показники;
4. жодної правильної відповіді.

2. Норма дисконту, при якій чиста приведена вартість дорівнює нулю, характеризує показник:

1. чиста приведена вартість;
2. індекс прибутковості;
3. період окупності з урахуванням дисконтування;
4. внутрішня норма рентабельності.

3. Процес страхування ризику від можливих збитків шляхом переносу ризику зміни ціни від однієї особи на іншу називається:

1. диверсифікацією;
2. хеджуванням;
3. страхуванням ризику;
4. імітаційним моделюванням.

II. Розрахункове завдання.

Для реалізації інноваційного проекту необхідні початкові інвестиції в розмірі 250 млн. грн. Менеджери планують отримувати від реалізації проекту щорічні надходження в розмірі 90 млн. грн. Визначте період окупності інноваційного проекту.

Затверджений на засіданні кафедри туризму і готельного господарства

Протокол № _____ від _____ 200__ р.

Зав. кафедри _____ (_____) Екзаменатор _____ (_____)
(підпис) (прізвище, ініціали) (підпис) (прізвище, ініціали)

Рис. 2 – Зразок завдання для проведення підсумкового заліку

Залікові відповіді оцінюються за бальною системою і згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів перекладаються в систему оцінювання за шкалою ECTS (табл. 7).

12. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативна література

1. Закон України “Про авторське право і спільних правах” від 23.12.93.
2. Закон України “Про інвестиційну діяльність” від 19.03.91.
3. Закон України “Про іноземні інвестиції” від 13.03.92.
4. Закон України “Про основи державної політики в сфері науки і науково-технічної діяльності” від 25.03.92.
5. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15.12.93.
6. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” від 23.12.93.
7. Закон України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки” від 16.10.92 №2705-ХІІ.

Основна навчальна література

1. Василенко В.О. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. – Видання 3-є. / Василенко В.О., Шматько В.Г. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 440 с.
2. Влащенко Н.М. Конспект лекцій з дисципліни «Інноваційний менеджмент» (для студентів 5, 6 курсів спеціальності 7.050 200 «Менеджмент організацій», які навчаються на факультеті післядипломної освіти та заочного навчання). / Н.М. Влащенко. – Харків: ХНАМГ, 2007. – 136 с.
3. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Н.В. Краснокутська. – К.: КНЕУ, 2003. – 502 с.
4. Микитюк П.П. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. / П.П. Микитюк. – Тернопіль: економічна думка, 2006. – 295 с.
5. Морозов Ю.П. Инновационный менеджмент: уч. пособие для вузов. / Ю.П. Морозов, А.И. Гаврилов, А.Г. Городнов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 471 с.
6. Павленко І.А. Економіка та організація інноваційної діяльності: навч. посібник. / І.А. Павленко. – К.: КНЕУ, 2004. – 204 с.
7. Петрова Н.Б. Інноваційний менеджмент у прикладах і завданнях: навч. посібник. / Н.Б. Петрова, Н.Ю. Мушинська, Л.Г. Чеканова. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 248 с.
8. Стадник В.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. / В.В. Стадник, М.А. Йохна. – К.: Академвидав, 2006. – 464 с.
9. Цигилик І.І. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник / І.І. Цигилик, С.О. Кропельницька, О.М. Мозіль – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 128 с.

Додаткова навчальна література

1. Бубенко П.Т. Інституційна динаміка просторової організації економічного розвитку: монографія. / П.Т. Бубенко – Х.: ХНАМГ, 2008. – 295 с.
2. Власова А.М., Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник / А.М. Власова, Н.В. Краснокутська – К.: КНЕУ, 1997. – 92 с.

3. Инвестирование, финансирование, кредитование. Стратегия и тактика предприятия / Под ред. проф. Ушаковой Н.Н. – К.: КГТЭУ, 1997. – 191 с.
4. Инновационный менеджмент: Справочное пособие / Под ред. П.Н. Завли-на. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: ЦИСН, 1998. – 568 с.
5. Инновационный менеджмент: Учебник / Под ред. Ильенковой С.Д. – М.: ЮНИТИ, 2001. – 327 с.
6. Круглова Н.Ю. Инновационный менеджмент: учебное пособие. / Н.Ю. Круглова. – Изд. 2-е, доп. – М.: Издательство РДЛ, 2001. – 352 с.
7. Тищенко О.М. Визначення рівня конкурентоспроможності сфери туризму в регіонах України. Соціально-економічне розвиття України та її регіонів: проблеми науки та практики: монографія / О.М. Тищенко, А.Л. Дуленко, Н.Б. Петрова, под ред. В.С. Пономаренко, Н.А. Кизима, Е.В. Раєвнєвої. – Х.: ФЛП Либуркіна Л.М.; ІД «ІНЖЕК», 2009. – 464 с.
8. Тищенко О.М. Інноваційні аспекти в стратегічному управлінні електроенергетикою України. Інновації: проблеми науки та практики: монографія / О.М. Тищенко, Н.Б. Петрова, С.І. Князєв під ред. В.С. Пономаренка, М.О. Кизима, О.М. Тищенка. – Х.: ФОП «Александрова К.М.», 2008. – 232 с.
9. Управление исследованиями, разработками и инновационными проектами / Под ред. Валдайцева С.В. – СПб.: Изд. СПбГУ, 1995. – 324 с.
10. Фатфутдинов Р.А. Инновационный менеджмент. / Р.А. Фатфутдинов – СПб.: Питер, 2002. – 400 с.

Ресурси Інтернету

1. <http://www.sdip.gov.ua> – сайт Державного департаменту інтелектуальної власності.
2. <http://www.dffd.gov.ua> – сай Державного фонду фундаментальних досліджень.
3. <http://www.FreePatentsOnline.com> – безкоштовний онлайнний каталог патентів з можливістю пошуку.
4. <http://www.rupto.ru> – сайт Російського агентства патентів і товарних знаків.
5. <http://www.codris.ru> – сайт Європейської асоціації трансферу технологій, інновацій та промислової інформації.
6. <http://www.innopolis.info> – сайт присвячений інноваціям та інвестиціям.
7. <http://www.in.gov.ua> – сайд Державного агентства України з інвестицій та інновацій.
8. <http://www.fasi.gov.ru> – сайт агенції з науки і інновацій.
9. <http://www.sib.inage.ru> – межерєва інформаційна база даних. Ринок інноваційних ресурсів.
10. <http://www.innovbusiness.ru> – портал інформаційної підтримки інновацій.
11. <http://www.fasie.ru> – сайт фонду сприяння малих форм підприємств науково-технічної сфери.
12. <http://www.technopark.al.ru> – інформація щодо бізнес-інкубаторів та технопарків і Росії та за кордоном.
13. <http://www.extech.ru> – інформаційні ресурси ФГУ НИИ РИНКЦЭ.

Навчальне видання

Влащенко Наталія Миколаївна

Програма і робоча програма навчальної дисципліни «Інноваційний менеджмент» (для студентів 5, 6 курсу напряму підготовки 0502 – „Менеджмент” спеціальностей 7.050201, 8.050201 «Менеджмент організацій» спеціалізації «Менеджмент готельного, курортного сервісу» денної та заочної форм навчання)

Комп'ютерне верстання: О.І. Малюга

План 2010, поз. 268 Р

Підп. до друку 08.09.2010 р.

Друк на ризографі

Тираж 10 пр.

Формат 60x84 1/16

Ум. друк. арк. 2,1

Зам. № 6465

Видавець і виготовлювач:

Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК №731 від 19.12.2001